

tekst

KAREN LANDUYDT

De Open Oproep is een selectieprocedure waarbij de Vlaams Bouwmeester de publieke opdrachtgever bijstaat in zijn zoektocht naar een kwalitatieve ontwerper.

De uitdager uitgedaagd

© MICHAEL DE LAUSNAY

PLAATS Kruisstraat 368, Ronse

BOUWHEER Stadsbestuur Ronse

OPDRACHT OPEN OPROEP volledige studieopdracht voor de opmaak van een herwaarderings- en inrichtingsplan voor het park de L'Arbre de Malander

ONTWERPTEAMS

- Buro Voor Vrije Ruimte – vof Vermander & Van Mol
- Fondu Landscape Architects
- MIXST urbanisme
- Paul Deroose
- Robbrecht en Daem architecten

BUDGET 750.000 euro (excl. btw en erelonen)

PROCEDURE 2008

UITVOERING nog niet bepaald

Op het moment van de publicatie was de uitkomst van de Open Oproep nog niet bekend.

© MICHAEL DE LAUSNAY

Op een heuvel in de Vlaamse Ardennen ligt een pareltje van Belgische tuin-architectuur uit het midden van de 20ste eeuw: het park de L'Arbre de Malander. Dat park en lager gelegen ligweide en arboretum hebben de grandeur van weleer verloren. De stad Ronse wil het domein nu rendabel maken als toeristische trekpleister en riep daarom op om het basisplan van tuinarchitect René Pechère en de aangrenzende bomentuin in ere te herstellen.

Het park de L'Arbre de Malander kijkt uit over Ronse en het prachtige omliggende landschap van Pays des Collines. Het park werd in 1951 aangelegd naar het ontwerp van de klassieke tuinarchitect René Pechère (1908-2002), onder meer bekend van de tuinen op de Kunstberg en de Kruidtuin in Brussel, het Labyrint van het Hooglied bij het Museum Van Buuren in Ukkel en diverse creaties voor Expo '58.

Vandaag ligt het park, dat opgenomen is in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, er wat verloederd bij. Ook het aangrenzende arboretum werd een beetje verwaarloosd. Omdat het onderhoud erg veel tijd en dus geld vraagt, kreeg de Franse tuin doorheen de jaren slechts een minimum aan aandacht. Vanuit lucratief oogpunt en uit respect voor de erfgoedwaarde lijkt het echter evident om de tuin in ere te herstellen en uit te breiden, want zo kan ze een sleutelrol spelen om Ronse op de toeristische en recreatieve kaart zetten.

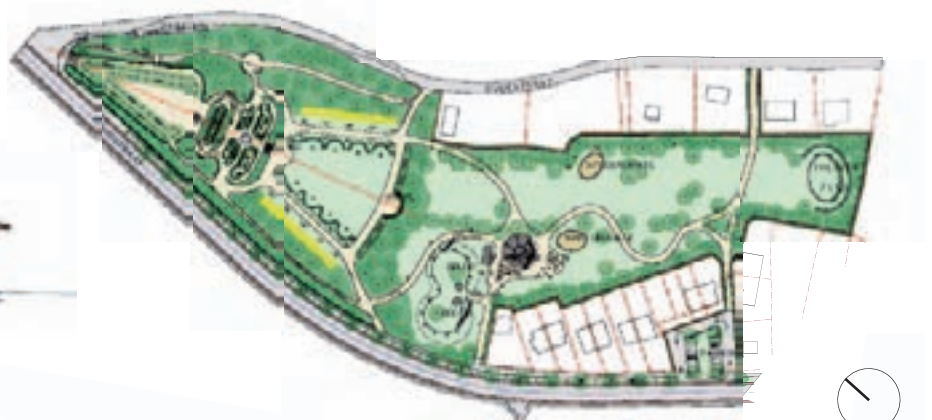
Ronse rekende op de creativiteit van vijf teams voor de opmaak van een sterk renovatieplan en een knap ontwerp voor het aangrenzende arboretum. Maar de ontwerpteam moesten ook de projectontwikkelaar in hen laten spreken om voorstellen te doen over onderhoudskosten en uitbating. Zonder meer een uitdagende vraag die een verrassende range van voorstellen opleverde.

De minst verrassende oplossing is het inplanten van een horecazaak bij de tuin. Er van uitgaande dat een mooi gelegen taverne met speelgelegenheid voldoende bezoekers zal trekken om het onderhoud van de tuin te dekken, kiezen zowel Paul Deroose als Buro Voor Vrije Ruimte (BVVR) voor deze strategie. Beide willen het historische deel zo contentieus mogelijk restaureren. Deroose opteert voor de aanleg van een eenvoudige Engelse tuin in het nieuwe gedeelte. Gras en bomen laten een flexibel gebruik toe. BVVR brengt graag wat extra fantasie en speelprikkels aan, en laat zich daarbij inspireren door de labyrinten en terrassen in het werk van Pechère. Het grote verschil tussen de twee zit in de inplanting van de horecazaak. Deroose kiest voor een vrijstaande, klassieke, glazen kiosk in het Engels park, terwijl BVVR de helling en de hoekverdraaiing van het terrein inschakelt om het gebouw in te werken. Op die manier wordt een toegang tot het park en een uitkijkplatform toegevoegd.

De commerciële strategie kan nog veel verder doorgetrokken worden. Fondu Landscape Architects gelooft dat een project als dit enkel levensvatbaar is als het zich inpast in de hedendaagse vrijetijdsbesteding. Zij gaan voor een themapark rond muziek. Een sol sleutel wordt uitgerold over het terrein en verbindt een resem attracties zoals minigolf, waterelementen en speeltoestellen. Ook het gedeelte dat door Pechère werd

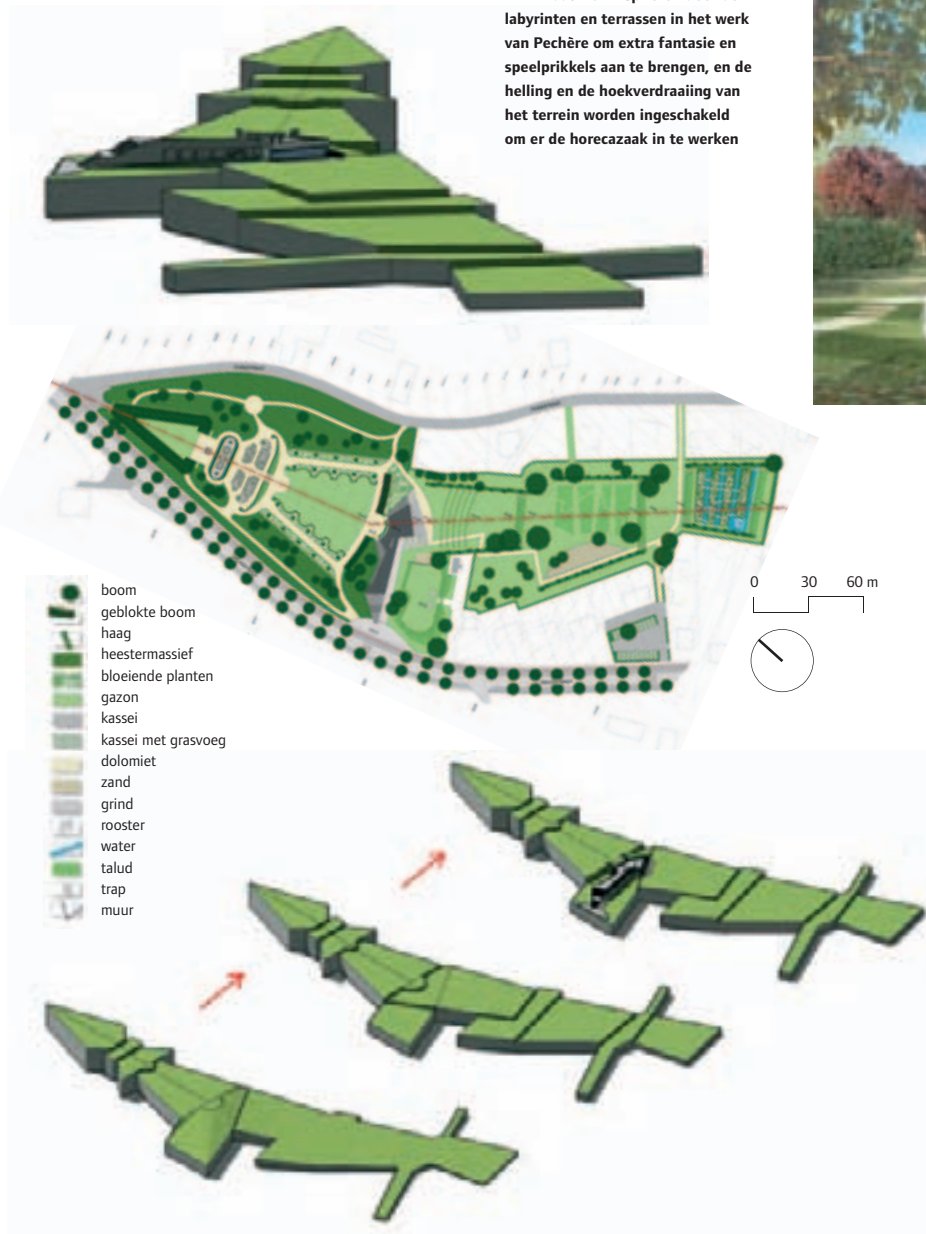
- gebouw
- gestabiliseerd grind
- wegenis
- fietspad
- zand
- beplanting
- gazon
- maaibord
- waterplantenborder
- water
- bestaande boom – aan te planten
- bestaande boom – te behouden
- perceelsgrens
- ontworpen hoogtepunt
- zitbank

Paul Deroose restaureert het historische deel zo contentieus mogelijk, en opteert voor de aanleg van een eenvoudige Engelse tuin met een klassieke, glazen kiosk als horecazaak

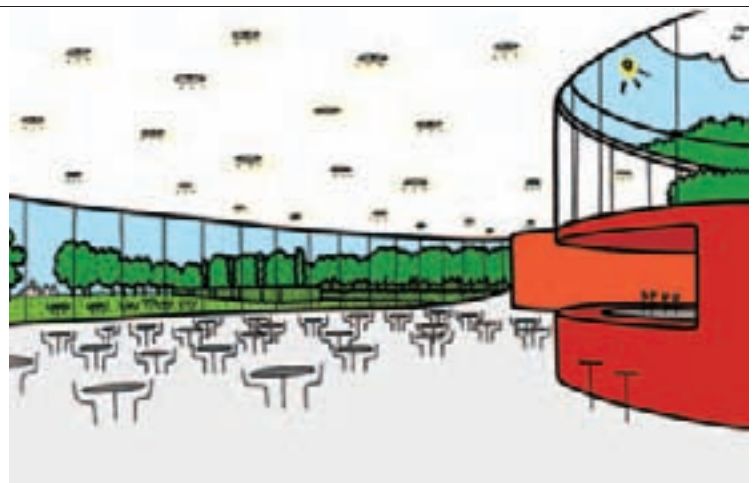
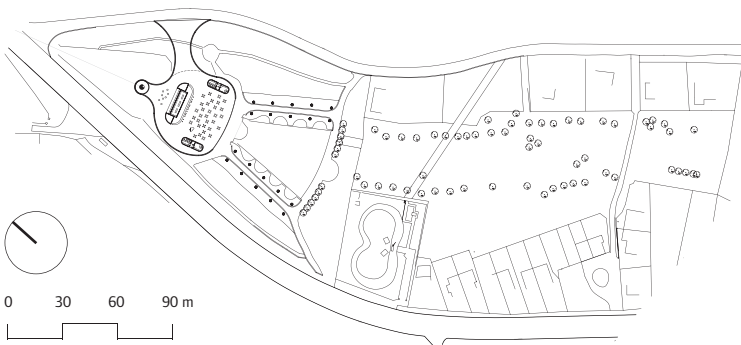
BVVR laat zich inspireren door de labyrinten en terrassen in het werk van Pechère om extra fantasie en speelprikkel aan te brengen, en de helling en de hoekverdraaiing van het terrein worden ingeschakeld om er de horecazaak in te werken

ontworpen, wordt één van de attracties; een 'promenadepark'. Onder de historische tuin wordt een horecaruimte en feestzaal ingegraven. De relatief kleine site wordt zo enorm beladen om een maximum aan belevenissen en inkomsten te genereren. Of de link met de natuur en het landschap op deze manier bewaard blijft, is nog maar de vraag.

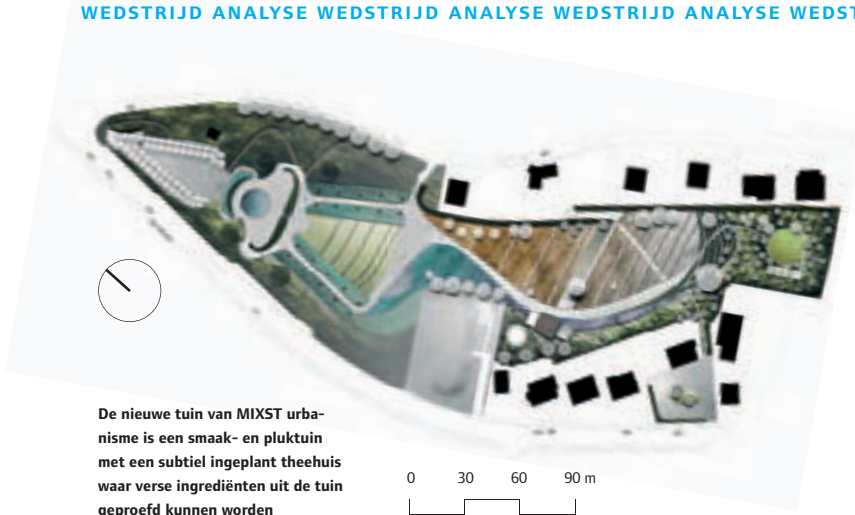
MIXST urbanisme kiest voor een culturele insteek. Ze creëren verschillende kamers met telkens een andere sfeer die plaats bieden aan allerhande tijdelijke culturele activiteiten, zoals openluchttentoonstellingen, poëzieavonden en theatervoorstellingen. Er zou ook een permanent culinair festival aan gekoppeld kunnen worden. De nieuwe tuin wordt ontworpen als een smaak- en pluktuin met een theehuis waar verse ingrediënten uit de tuin geproefd kunnen worden. Het theehuis wordt op een zeer subtiel manier ingeplant en vangt op die manier de hoekverdraaiing van het terrein op.

Dezelfde locatie wordt ook door Robbrecht en Daem uitgekozen voor het inplanten van een paviljoen. Zij laten zich echter niet vangen door commercie: hier geen verteer en vertier, maar een bedwelmende mix van smaken, geuren, sferen en vooral rust. Het paviljoen vangt door een ganzenvoetfiguur de hoekverdraaiing van het terrein op en biedt onderdak voor educatie en cultuur. Het is ook een plek om gewoon te schuilen of uit te

De stad Ronse moet een evenwicht weten te vinden tussen het behoud van een bijzondere plek en het financiële plaatje dat daar tegenover staat.

Fondu Landscape Architects gaat voor een themapark rond muziek met een resem attracties zoals minigolf, waterelementen en speeltoestellen. Onder de historische tuin wordt een horecaruimte en feestzaal ingegraven

De nieuwe tuin van MIXST urbanisme is een smaak- en pluktuin met een subtiel ingeplant theehuis waar verse ingrediënten uit de tuin geproefd kunnen worden

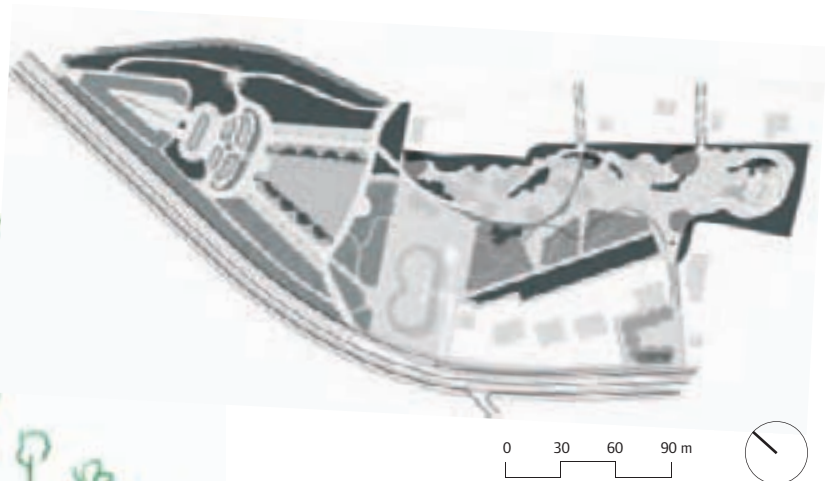
0 30 60 90 m

kijken. Hun ontwikkelingsstrategie reikt verder dan de site zelf. De tuin kan ingeschakeld worden in een ruimer natuureducatief en recreatief netwerk. Het is een voorstel met heel veel respect en aandacht voor de landschappelijke context.

Ronse heeft de vijf ontwerpteams uitgedaagd, en moet nu kiezen tussen een commerciële strategie of een aanpak met oog voor natuur en cultuur. De stad moet een evenwicht weten te vinden tussen het behoud van een bijzondere plek en het financiële plaatje dat daar tegenover staat. Ze heeft de keuze om het probleem op te lossen binnen de eigen grenzen van het terrein, of om het in een ruimer context te plaatsen en een gans netwerk uit te tekenen. Ontwerpers kunnen inspirerende suggesties aanleveren, maar uiteindelijk is het aan de stad zelf om creatief te besturen en een dergelijk project haalbaar te maken. Het is nu aan Ronse om de uitdaging aan te gaan.

Het paviljoen van Robbrecht en Daem biedt onderdak voor educatie en cultuur. Het is ook een plek om gewoon te schuilen of waar vanaf de natuur geobserveerd kan worden

0 30 60 90 m

